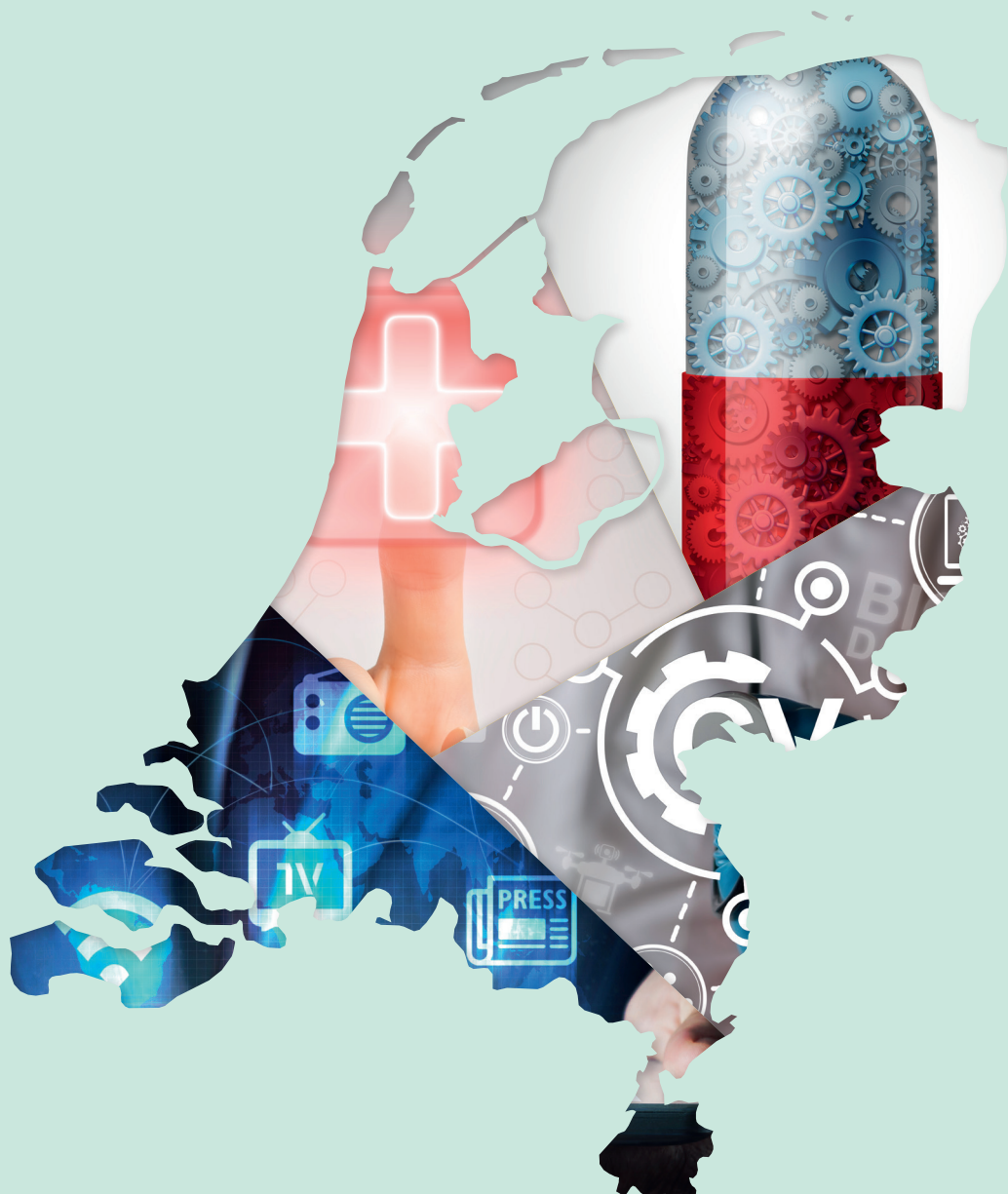

Bijlage 10 Keuzestages

Landelijk opleidingsplan Interne geneeskunde 2019 ^{v3}

Deel 2: Bijlage 10

Nederlandse Internisten Vereniging

Bijlage 10

Inhoud

Bijlage 10 – Keuzestages	3
ACUTE GENEESKUNDE	4
ALLERGOLOGIE EN KLINISCHE IMMUNOLOGIE	5
BLOEDTRANSFUSIEGENEESKUNDE	6
CARDIOLOGIE	7
ENDOCRINOLOGIE	8
ERFELIJKE METABOLE ZIEKTEN	9
HEMATOLOGIE	10
INFECTIEZIEKTEN	11
INTERNE GENEESKUNDE	12
KLINISCHE EPIDEMIOLOGIE	14
KLINISCHE FARMACOLOGIE	15
LONGZIEKTEN	16
MAAG-, DARM- EN LEVERZIEKTEN zonder endoscopie	17
NEFROLOGIE	18
ONCOLOGIE	19
KLINISCH ONDERWIJS	20
OUDERENGENEESKUNDE of klinische geriatrie	21
PALLIATIEVE ZORG	22
REUMATOLOGIE	23
VASCULAIRE GENEESKUNDE	24

Bijlage 10

Keuzestages

De verplichte stages Interne geneeskunde (eerste jaar), Poliklinisch werken, Consulten en Intensive Care zijn beschreven in de bijbehorende EPA's (zie [bijlage 2](#)). In deze bijlage staan korte stagebeschrijvingen voor de overige (keuze-) stages die als richtsnoer voor lokale opleidingsplannen dienen.

Het landelijke opleidingsplan bevat geen voorzet voor EPA's per keuzestage omdat de keuzestages in verschillende fases van de opleiding plaatsvinden en de diverse disciplines hun eigen wijze van invulling van EPA's kunnen hebben. Keuzestages kunnen op lokaal niveau via EPA's gestructureerd worden, afhankelijk van de kliniekspecifieke afspraken. Maar het alternatief, een stagebeschrijving en een goed functionerende feedback-systeem, voldoet ook.

Een belangrijke wijziging ten opzichte van het vorige opleidingsplan is dat aan keuzestages de expliciete eis wordt gesteld dat de aios niet louter zaalwerk op de klinische afdeling verricht. Op basis van leerdoelen moet cumulatief tenminste één dagdeel per week anders worden ingevuld, bij voorkeur met poliklinisch werk, danwel bijvoorbeeld met consulten, functie-onderzoek, etc.

Vaardigheden zijn vanuit het landelijk opleidingsplan niet verplicht voor de keuzestages. Geef wel in de lokale stagebeschrijving aan welke vaardigheden de aios in de stage kunnen leren.

In de onderstaande blauwdrukken voor stagebeschrijvingen is aangegeven welke kenmerkende klinische presentaties en leerdoelen bij de stages horen. Er is daarbij ruimte voor kliniekspecifieke invulling. De algemene richtlijn is dat aios de ziektebeelden leren kennen die representatief zijn voor wat internisten later in de praktijk zullen tegenkomen. In een stagebegingsprek worden specifieke aandachtspunten en leerdoelen voor de betreffende aios vastgesteld. Een tussengesprek is optioneel, tenzij de totale stageduur de zes maanden overschrijdt. In het eindgesprek worden de algemene en aios-specifieke doelen geëvalueerd. De stageduur is nominaal vier maanden en kan korter of langer zijn/worden afhankelijk van de individuele competenties van de aios.

De supervisie tijdens de stage moet worden uitgevoerd door een medisch specialist met een registratie in het betreffende (deel-)specialisme of door een aios die hiervoor bekwaam verklaard is.

ACUTE GENEESKUNDE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van acute zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- shock en hypotensie
- collaps
- dyspnoe
- koorts
- hypertensie
- thoracale pijn
- stoornissen electrolythuishouding

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek en therapie van alle voorkomende presentaties en consulten interne geneeskunde op de SEH van een algemeen of academisch ziekenhuis. Organisatie van acute zorg op institutioneel en regionaal niveau.

Waar leert de aios dit:

- SEH
- acute opname afdeling
- (acute) consulten

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- spoedechografie
- kapbeademing
- arteriepunctie/arterielijn
- botnaald
- centraal veneuze toegang

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

ALLERGOLOGIE EN KLINISCHE IMMUNOLOGIE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- huidafwijkingen
- allergie/anafylaxie
- koorts/inflammatoire ziekte
- chronische vermoeidheid
- gewrichtsklachten
- hematurie
- proteïnurie
- klierzwellings

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Kennis van de fysiologie en pathofysiologie van de afweer en stoornissen in het immunologisch systeem en de ziektebeelden die het gevolg zijn deze stoornis. In het bijzonder wordt kennis verworven van de laboratoriumbevindingen en beeldvormende onderzoeken die ondersteunend zijn bij de diagnostiek (en van de medicamenteuze behandeling van) immunologische en allergische aandoeningen.

Waar leert de aios dit:

- polikliniek
- verpleegafdeling
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- beenmergpunctie
- huid-/provocatietesten

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

BLOEDTRANSFUSIEGENEESKUNDE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- transfusie van bloed en bloedbestanddelen
- anemie
- trombopenie
- trombose en embolie
- verhoogde bloedingsneiging
- koorts

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Indicatiestelling en uitvoering van transfusie van bloed en bloedbestanddelen, preventie en behandeling van transfusiereacties.

Waar leert de aios dit:

- afdeling
- bloedbank
- laboratorium

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- specifieke laboratoriumvaardigheden

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, eventuele invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

CARDIOLOGIE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- thoracale pijn
- palpitaties
- dyspnoe
- oedeem
- hypotensie en shock
- collaps
- hypertensie

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek, behandeling en begeleiding van patiënten met (verdenking op) acute cardiale problematiek. Diagnostiek en behandeling van patiënten met chronisch hartfalen, klepafwijkingen en hartritmestoornissen.

Waar leert de aios dit:

- eerste-harthulp en CCU (tenminste minimaal 4 weken aaneengesloten)
- verpleegafdeling
- polikliniek
- consulten

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- echo cor (fast track)
- arteriepunctie
- arteriële lijn inbrengen
- lange lijn inbrengen

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

ENDOCRINOLOGIE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- diabetes mellitus
- zwangerschap
- vermoeidheid
- gewichtstoename
- zwelling in de hals
- hirsutisme
- gynaecomastie/afwijkende geslachtskenmerken

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek, behandeling en begeleiding van patiënten met (verdenking op) aandoeningen van de endocriene organen, met name de (bij-)schildklier, hypofyse, endocriene pancreas en bijnieren.

Waar leert de aios dit:

- polikliniek
- verpleegafdeling
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- schildklierechografie
- schildklierpunctie

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

ERFELIJKE METABOLE ZIEKTEN

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- laboratoriumafwijkingen
- bewustzijnsdaling/coma
- icterus
- verwardheid

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek en behandeling van erfelijke metabole ziekten, met name .... (afhankelijk lokale situatie)

Waar leert de aios dit:

- polikliniek
- afdeling/consulten
- laboratorium voor erfelijke metabole ziekten

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, eventuele invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

HEMATOLOGIE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- trombose en embolie
- verhoogde bloedingsneiging
- anemie
- koorts
- klierzwellings
- transfusie van bloed en bloedbestanddelen
- palliatieve zorg

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek, behandeling en zorg voor patiënten met (verdenking op) zowel maligne als benigne hematologische aandoeningen. Omgaan met ernstige ziekte, stervensbegeleiding van patiënt en familie.

Waar leert de aios dit:

- kliniek
- polikliniek
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- beenmergpunctie
- botbiopt
- centraal veneuze toegang

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

INFECTIEZIEKTEN

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- koorts
- dyspnoe
- hypotensie en shock
- klierzwellings
- meningeale prikkeling
- icterus
- huidafwijkingen

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek, behandeling en zorg voor patiënten met (verdenking op) inheemse en uitheemse infectieziekten. Basiskennis van microbiologische laboratoriumtechnieken. Organisatie van antibioticabeleid (A-team).

Waar leert de aios dit:

- polikliniek
- kliniek
- microbiologisch laboratorium
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- afname materiaal voor microbiologisch onderzoek
- fibroscan

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

INTERNE GENEESKUNDE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Het opleidingsplan biedt de mogelijkheid een extra keuzestage te volgen op het gebied van klinische en/of poliklinische algemene interne geneeskunde. Geef in de stagebeschrijving duidelijk aan welke meerwaarde de stage heeft ten opzichte van de verplichte stages, welke leerdoelen onderscheidend zijn, etc.

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- casus pro diagnosi (koorts, afvallen, wegraking undiagnosed disorders)
- koorts, acuut en febris eci
- trombose en embolie
- thoracale pijn
- hypotensie en shock
- wegraking
- dyspnoe
- diabetes mellitus
- dorst en polyurie
- huidafwijkingen
- veranderd defaecatiepatroon
- buikpijn
- intoxicaties
- verwardheid
- acute medische problemen
- bewustzijnsdaling en coma
- electrolyt- en zuurbasestoornissen
- gewrichtsklachten
- zwelling in de hals
- transfusie
- presentaties op grensvlak
- endocrinologie: feochromocytoom, Addison
- therapieresistente hypertensie
- mitochondrieel ziekte
- metabole ontregeling erfelijke stofwisselingsziekte

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Het accent ligt tijdens deze keuzestage interne geneeskunde op de verdere verdieping in de klinische presentaties en ziektebeelden (zie hierboven) waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van internistisch performance. Tijdens deze stage verdiept de aios zich verder in het afstemmen van onderzoek, advies, behandeling en begeleiding op de persoonlijke omstandigheden van de (hoog-)complexe patiënt met veelal multimorbiditeit, waarbij interne aandoeningen een belangrijk onderdeel vormen.

Het verschil ten opzichte van de klinische stage eerste jaar kan zijn dat de aios zich meer richt op verdere verdieping in ziektebeelden met betrekking tot diagnostiek, aanvullend onderzoek en therapie. Daarbij functioneert de aios op een hoger bekwaamheidsniveau en vindt steeds meer supervisie op afstand plaats. In overleg met de supervisor neemt de aios zelf het initiatief om zelfstandiger te gaan werken. Daarnaast kan van de aios als meer ervaren assistent bijvoorbeeld verwacht worden dat hij ook mede zorgt voor een beter functioneren van de verpleegafdeling. Dit kan

bereikt worden door actieve participatie in het periodiek overleg, het uitvoeren van een verwonder/verbeterproject, actieve betrokkenheid bij het uitvoeren van bijvoorbeeld tracers ter borging van de PDCA-cyclus op de verpleegafdeling en het verzorgen van klinische lessen voor de verpleging.

Waar leert de aios dit:

- polikliniek
- verpleegafdeling
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- infuus
- ABCDE-opvang
- BLS
- echografie
- arteriële bloedafname

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

KLINISCHE EPIDEMIOLOGIE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van afdeling, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

- kennis van de theorie en methoden van klinisch-epidemiologisch onderzoek
- herkennen van relevante probleemstellingen die zich lenen voor klinisch onderzoek
- het omzetten van een klinisch relevante probleemstelling in een op korte termijn uitvoerbaar klinisch onderzoek
- verdere verdieping in het uitwerken en houden van referaten van literatuur en CAT's
- begeleiden van jonge aios bij het voorbereiden en houden van referaten en CAT's

Waar kan de aios dit leren:

- aios is aanwezig bij diverse besprekingen (zoals ochtendrapport, klinische conferentie, kwaliteitsbespreking, medisch-ethische conferentie, grote visite algemeen interne geneeskunde) met specifieke aandacht en proactieve inbreng met betrekking tot methodologische kennis als grondslag voor medisch handelen.
- cursorisch onderwijs: (landelijke/regionale) cursus klinische epidemiologie
- middels het voorbereiden en houden van voordracht: refereren/CAT's/onderzoeksvoorstel

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage en de werkzaamheden van de aios.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

KLINISCHE FARMACOLOGIE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- polyfarmacie
- intoxicaties
- bijwerkingen medicatie

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

klinisch-toegepaste kennis van farmacokinetiek en -dynamiek, benadering polyfarmacie, farmacotherapeutische consultatie, opvang intoxicaties, analyse geneesmiddelenintolerantie/allergie, consultatie (F-team/A-team)

Waar leert de aios dit:

- kliniek
- polikliniek

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, eventuele invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

LONGZIEKTEN

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- dyspnoe
- longembolie
- hemoptoe
- thoracale pijn
- oedeem
- palliatieve zorg

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek en therapie van (verdenking op) luchtwegaandoeningen, infectieuze longaandoeningen, interstitiële longziekten, maligne aandoeningen van long en pleura, ziekten van de pleura en pulmonale vaataandoeningen. Systematische beoordeling van thoraxfoto's en CT-thorax, indicatiestelling en beoordeling van longfunctieonderzoek.

Waar leert de aios dit:

- verpleegafdeling
- polikliniek
- consulten/SEH
- longfunctieafdeling
- endoscopie- en behandelkamer

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- pleurapunctie
- plaatsen thoraxdrain
- echografie van de longen
- arteriepunctie

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

MAAG-, DARM- EN LEVERZIEKTEN zonder endoscopie

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- anemie
- hypotensie en shock
- icterus
- tractus digestivus bloedingen
- klachten bovenste deel tractus digestivus
- veranderd defaecatiepatroon
- buikpijn
- gewichtsverlies

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek en therapie van inflammatoir darmlijden, pancreatitis, bloedingen uit de tractus digestivus, leverziekten, maligne aandoeningen van maag-darmkanaal, alvleesklier, galwegen en lever. Indicaties voor endoscopisch onderzoek en endoscopische behandeling, functieonderzoek, en radiologisch onderzoek en behandeling.

Waar leert de aios dit:

- polikliniek
- endoscopie-/functieafdeling
- verpleegafdeling
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- (echogeleide) ascitespunctie

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

NEFROLOGIE

Jaar 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- verminderde nierfunctie
- elektrolyt- en zuurbasestoornissen
- dorst en polyurie
- oedeem
- hematurie
- proteïnurie

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek, behandeling en zorg voor patiënten met (verdenking op) nierziekten.

Waar leert de aios dit:

- verpleegafdeling
- polikliniek
- dialyseafdeling
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- lijnplaatsing ten behoeve van dialyse
- echografie nieren
- nierbioptie

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

ONCOLOGIE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- gewichtsverlies
- (klier)zwellings
- zwelling in de hals
- transfusie van bloed en bloedbestanddelen
- palliatieve zorg
- trombose en embolie
- verhoogde bloedingsneiging
- anemie
- koorts
- dyspnoe

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek, behandeling en zorg voor patiënten met (verdenking op) oncologische aandoeningen. Omgaan met ernstige ziekte, stervensbegeleiding van patiënt en familie.

Waar leert de aios dit:

- kliniek
- polikliniek
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- cytologische punctie
- ascitespunctie/-drainage
- pleurapunctie

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

KLINISCH ONDERWIJS

Jaar: 2-4

Duur: 4 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets de lokale situatie, de dagelijkse activiteiten van de aios, de borging van voldoende begeleiding en feedback, de verankering van de stage in het preklinisch onderwijs aan studenten, etc.

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Het zelfstandig geven van onderwijs in de preklinische fase aan studenten en in de klinische fase aan coassistenten. Eventueel (afhankelijk van opleidingsfase) ook superviseren van aios. Ontwerpen en organiseren van een onderwijsprogramma.

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

OUDERENGENEESKUNDE of klinische geriatrie

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- functieverlies
- verwardheid
- polyfarmacie
- neuropsychiatrische aandoeningen
- hypertensie
- palliatieve zorg

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Kennis van de presentatie van ziekten bij geriatrische patiënten, van het proces van veroudering, kan het begrip 'frailty' of 'kwetsbaarheid', alsmede 'cognitieve beperking' operationaliseren. Complete Geriatric Assessment. Consultatieve begeleiding van opname en ontslag van (kwetsbare) ouderen. Revisie polyfarmacie. Kennis van regelgeving en uitvoering van ondersteunende zorg in huiselijke omgeving en instellingen.

Waar leert de aios dit:

- polikliniek, eventueel dagcentrum
- verpleegafdeling
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- echografie
- ascitespunctie/drainage
- palliatieve sedatie

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

PALLIATIEVE ZORG

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- palliatieve zorg

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Zorg in laatste levensfase, onder andere pijnbestrijding, dyspnoe, organisatie thuiszorg of hospice-zorg.

Waar leert de aios dit:

- afdeling
- consulten
- polikliniek
- eventueel thuisconsultatie/hospice

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- verzorging epidurale catheter
- bediening toedieningssystemen lokale/epidurale pijnbestrijding

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, eventuele invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

REUMATOLOGIE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- gewrichtsklachten
- myalgie
- huidafwijkingen
- koorts

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Toegepaste kennis van diagnostiek en behandeling van veelvoorkomende reumatologische aandoeningen.

Waar leert de aios dit:

- afdeling
- consulten
- polikliniek

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- gewrichtspunctie
- gewrichtsechografie

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, eventuele invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPb's

VASCULAIRE GENEESKUNDE

Jaar: 2-4

Duur: 4-6 maanden

Verantwoordelijk stagehouder:

...

Inleiding:

Schets kort de lokale situatie, organisatie van zorg, casemix, besprekingen en onderwijs (weekrooster).

Kenmerkende klinische presentaties:

- arteriële occlusie
- trombose en embolie
- hypertensie
- dyslipidemie
- verhoogde bloedingsneiging
- dyspnoe
- oedeem

Wat kan de aios leren (in afstemming tussen aios en stagehouder):

Diagnostiek en behandeling van patiënten met (verdenking op) arteriële of veneuze occlusieve ziekte, alsmede de risicofactoren hiervoor. Vasculitis van (middel)grote bloedvaten, basiskennis van aandoeningen van primaire en secundaire hemostase.

Waar leert de aios dit:

- polikliniek
- verpleegafdeling
- consulten/SEH

Welke vaardigheden kan de aios leren:

Bijvoorbeeld:

- vasculair functieonderzoek
- capillairmicroscopie

Opbouw stage:

Schets indicatief de (mogelijke) indeling(en) van de stage, de werkzaamheden van de aios, de invulling van weekend-, avond- en nachtdiensten.

Verplichte items:

- begin- en eindgesprek
- tenminste 4 KPB's

nederlandse internisten vereniging

Nederlandse Internisten Vereniging
'Domus Medica'
Mercatorlaan 1200,
3528 BL UTRECHT

T: (030) 899 0660 (algemeen)
E: info@internisten.nl